DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.01.637 JEL classification: I11, I18, M31, H51, H56, D63
UDC: 614.2:658.8:355.02(477)

Валентина СТАДНИК
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та адміністрування,
Хмельницький національний університет, Україна
E-mail: stadnykvv@khmnu.edu.ua
ORCID iD: 0000-0002-2095-3517
Web of Science ResearcherID: ABC-3653-2020
Scopus Author ID: 36081181400

МАРКЕТИНГОВІ АСПЕКТИ ПІДТРИМАННЯ ДОСТУПНОСТІ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анотація

Вступ. Важливою складовою ефективної системи охорони здоров'я як в Україні, так і в світі є своєчасний необхідний доступ населення до медичних послуг, особливо для пацієнтів, які мають хронічні захворювання. В умовах повномасштабної війни росії проти України ця проблема набирає значної актуальності.

Мета та завдання статті. Метою статті є аналіз доступу населення до медичних послуг в системі охорони здоров'я в Україні в умовах повномасштабної війни росії проти України.

Метод (методологія). Застосовано міждисциплінарний підхід, який включає системний аналіз, контент-аналіз наукових джерел, емпіричне моделювання та порівняльний аналіз.

Результати. У статті проаналізовано загальну динаміку доступу населення до медичної допомоги при наявності хронічних захворювань у пацієнтів у 2022-2024 рр., охарактеризовано основні проблеми та перешкоди доступу до медичних послуг для населення з хронічними захворюваннями у 2023 р., проаналізовано доступ до медичної допомоги з приводу хронічних захворювань залежно від статусу переміщеної особи (з їх диференціацією на внутрішньопереміщених осіб та тих, що залишилася у рідних громадах) у 2022-2024 рр.

Ключові слова: маркетинг; медичні послуги; доступність медичних послуг; система охорони здоров'я; хронічні захворювання; звернення населення за медичними послугами.

Вступ

Важливою складовою ефективної системи охорони здоров'я як в Україні, так і в світі є своєчасний необхідний доступ населення до медичних послуг, особливо для пацієнтів, які мають хронічні захворювання. В умовах повномасштабної війни росії проти України ця проблема набирає значної актуальності, оскільки одержання якісних і своєчасних медичних послуг стає важливим і критично-необхідним для людей, які мають хронічні захворювання. Проблема надання медичних послуг в умовах війни є особливо критичною для людей з хронічними захворюваннями у найбільш постраждалих та прифронтових регіонах України.

В сучасній науковій літературі за останній період значна кількість наукових публікацій, які присвячені проблемам реформування та розвитку медичних послуг в Україні, рівню доступу населення до медичних послуг в умовах війни росії проти України, належать авторству таких науковців як Т. Шварц

© Валентина Стадник, 2025

Отримано: 01.02.2025 р. **Рекомендовано до друку:** 22.02.2025 р. **Опубліковано:** 26.03.2025 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Стадник В. Маркетингові аспекти підтримання доступності медичних послуг в Україні в умовах війни. *Економічний аналіз.* 2025. Том 35. № 1. С. 637-644. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.01.637

(T. Schwarz), А. Шмідт (A. Schmidt), Дж. Бобек (J. Bobek), Дж. Ладурнер (J. Ladurner) [1], Х. Сонг (H. Song), С. Деніс (S. Dennis), Дж. Левеск (J. Levesque), М. Харріс (M. Harris) [2], Х. Холман (H. Holman) [3], М. Шкільняк [4], Т. Желюк Т., О. Судук О. [4], А. Семенюк [5], М. Максимович, Н. Литвин [6], К. Юріїв [7], Л. Запорожан, М. Феш, О. Литвинова, Н. Теренда [7; 8; 9] та інших.

Разом з тим, малодослідженими залишаються питання щодо аналізу маркетингової доступності населення, особливо з хронічними захворюваннями, до закладів охорони здоров'я в умовах війни.

Мета статті

Метою дослідження є аналіз доступу населення до медичних послуг в системі охорони здоров'я в Україні в умовах повномасштабної війни росії проти України, що передбачає розгляд таких питань, як:

- основні проблеми доступу населення до медичних послуг;
- причини перешкод доступу населення до медичних послуг в умовах воєнного стану;
- аналіз доступу населення до медичної допомоги з приводу хронічних захворювань залежно від статусу переміщеної особи.

Виклад основного матеріалу

Важливим чинником ефективного розвитку системи охорони здоров'я в Україні є доступ населення до медичної допомоги, особливо тієї категорії людей, які мають певні хронічні захворювання. Зрозуміло, що населення, яке має певні хронічні захворювання, змушене мати доступ до критично важливих для їх стану здоров'я медичних послуг, попри різні перепони та проблеми їх отримання, оскільки їх відсутність загрожує погіршенню стану здоров'я або й призведе до летальних випадків.

Проаналізуємо динаміку доступу до медичних послуг тієї частини населення, яка має хронічні захворювання, упродовж 2022-2024 рр. (таблиця 1).

Таблиця 1. Динаміка доступу до медичної допомоги при наявності хронічних захворювань у пацієнтів у 2022-2024 роках

Тип послуги / період	Одержання медичних послуг при хронічних захворюваннях (у %)			
	Зверталися за медичною допомогою	Стикалися з принаймні однією проблемою при отриманні доступу	Були випадки, коли респонденти не змогли отримати необхідні послуги	Не отримали необхідних медичних послуг
Вересень 2022 р.	х	х	х	10
Грудень 2022 р.	44	75	10	5
Квітень 2023 р.	42	69	8	6
Жовтень 2023 р.	44	69	13	7
Квітень 2024 р.	45	70	9	5

Джерело: [13].

Аналізуючи динаміку доступу до медичних послуг, слід відзначити, що серед населення, яке має хронічні захворювання, значна частина респондентів підтвердила, що зверталася за медичною допомогою в заклади охорони здоров'я при першій потребі. Так, рівень звертання населення за медичними послугами коливається на рівні 42-45 %, зокрема, у грудні 2022 р. становив 44 %, у квітні 2023 р. – 42 %, у жовтні 2023 р. – 44 %, у квітні 2024 р. – 45 % опитаного населення.

Цікавим є той факт, що значна кількість населення стикалася з проблемою доступу до медичних послуг в Україні під час воєнного стану. Про це свідчить загальна тенденція опитування: уже в грудні 2022 р. три четвертих населення України заявили, що стикалися з проблемою доступу до медичних послуг в Україні. Згодом, у наступні періоди опитувань, спостерігається подібна тенденція, однак поступово зменшується питома вага, зокрема, у грудні 2022 р. – до 69 %, у жовтні 2023 р. – 69 %, у квітні 2024 р. – 70 %.

Деякі особливі тенденції спостерігаються щодо отримання медичних послуг у випадку окремих звернень. Значна частина респондентів відповіли, що в окремих випадках не змогли отримати необхідні для них медичні послуги. Так, у грудні 2022 р. частка таких респондентів становила 10 %, у квітні 2023 р. – їх частка дещо зменшилася до 8 %, у жовтні 2023 р. – збільшилася до 13 %, у квітні 2024 р. – знову зменшилась до 8 %.

Важливим для оцінки є факт, коли пацієнти взагалі не отримали необхідних медичних послуг в закладі охорони здоровця у крайній потребі. Так, цей факт підтвердили у вересні 2022 р. 10 % респондентів, тим часом у грудні 2022 р. цей показник зменшився до 8 %, у жовтні 2023 р. – зріс до 13 %, а вже у квітні 2024 р. – знову зменшився до 9 %.

Схожа тенденція спостерігається і у відповідях респондентів, які взагалі не змогли отримали відповідних медичних послуг в закладах охорони здоров'я в Україні. Так, у вересні 2022 р. таку відповідь дали тільки 10 % респондентів, уже з грудня 2022 р. по квітень 2024 р. частка таких відповідей респондентів коливалася від 5 % до 7 %, що свідчить про покращення ситуації щодо одержання медичних послуг у воєнний період в Україні.

Проаналізуємо основні проблеми та перешкоди доступу до медичної послуг населення, яке потребує медичної допомоги через наявність хронічних захворювань (таблиця 2).

Таблиця 2. Основні проблеми та перешкоди доступу до медичних послуг для населення з хронічними захворюваннями у 2023 році

Основні причини відсутності доступу населення до медичних послуг в Україні			
Проблеми зі зверненням для отримання медичної допомоги	Результати відповідей населення, %	Основні перешкоди при доступі до медичної допомоги	Результати відповідей населення, %
Вартість лікарських засобів	55	Вартість лікарських засобів	18
Вартість лікування	29	Вартість лікування	13
Час	21	Час	х
Транспортні витрати	17	Транспортні витрати	7
Вартість транспортного сполучення	15	Вартість транспортного сполучення	1
Побоювання щодо безпеки	9	Побоювання щодо безпеки	х
Послуга не була доступною	8	Послуга не була доступною	21
Неофіційні платежі	7	Неофіційні платежі	х
Відмова у наданні послуги	4	Відмова у наданні послуги	8
Не було необхідних документів	4	Не було необхідних документів	х
Інші	х	Інші	25

Джерело: [13].

Так, серед основних проблем відсутності доступу населення до медичних послуг в Україні однією з першочергових проблем є вартість лікарських засобів (55 %), які є дороговартісними і займають значні витрати у структурі витрат населення.

Другою проблемою, яку відчувають як одну з основних проблем близько третини (29 %) українців, є вартість лікування в закладах охорони здоров'я, яка часто є досить високою, тому не завжди населення може покрити витрати на медичні послуги.

П'ята частина населення (21 %) назвала ще одну з проблем в сфері охорони здоров'я – це час очікування, який доводиться витрачати пацієнтам, щоб потрапити на прийом до лікаря. Для більшості населення це питання є важливим і актуальним, що, відповідно, створює проблеми при необхідності отримати консультацію.

Відтак, 17 % респондентів основною проблемою у вчасному отриманні медичної допомоги вважають високу вартість транспортних витрат під час доставки пацієнтів

до закладів охорони здоров'я. Це в першу чергу пов'язано з тим, що більшість респондентів живуть в такій місцевості, де немає доступу до медичної допомоги.

Про побоювання щодо безпеки як проблему для отримання медичних послуг висловили 9 % респондентів. Вважаємо, що це твердження мало місце у прифронтових територіях, де населення постійно відчуває на собі безпосередню близькість воєнних дій.

Ще одну групу проблем у доступності до медичних послуг займають відповіді респондентів із формулюванням «медична послуга не була доступною» (8 %) та «неофіційні платежі» (7 %), які створювали проблему доступу до медичних послуг особливо для внутрішньопереміщених осіб. Цієї ж категорії громадян України, очевидно, найбільше стосувалися такі види перешкод як «відмовлено у наданні медичної послуги» (4 %) та «не було необхідних документів» (4 %), які вважаємо цілком взаємопов'язаними.

Окремо розглянемо основні перешкоди доступу населення до медичних послуг. Серед них респонденти по-різному оцінювали питому вагу кожної цих груп перешкод. Зокрема, серед основних перешкод – це висока вартість лікарських засобів (18 %) і висока вартість лікування (13 %), що є особливо актуально в умовах повномасштабної війни, коли відбувається постійне зростання цін на предмети першої необхідності, в тому числі й лікарські засоби, а вартість лікування в багатьох закладах охорони здоров'я України є непомірна для людей з низьким рівнем доходів.

Ще одна вагома перешкода, на яку вказували респонденти, – це те, що медична послуга була недоступною (21 %), що, на нашу думку, пов'язано із двома основними причинами: або відсутністю лікаря відповідного фаху в сфері охорони здоров'я, або зависокою для пацієнтів вартістю консультаційних медичних послуг, які пропонують приватні медичні заклади системи охорони здоров'я.

Цікавим фактом є те, що ще однією вагомою перешкодою, на думку 8 % респондентів, стали «відмова у наданні послуги», а це, очевидно, пояснюється тим, що споживачі медичних послуг зіткнулися з певним непорозумінням із надавачами медичних послуг, які не змогли задовольнити потреби перших.

Також ще однією з перешкод для отримання медичних послуг респондентами було названо «транспортні витрати» (7 %) та «вартість транспортного сполучення» (1 %), що, на нашу думку, пов'язано із подекуди значною віддаленістю населених пунктів від місця розташування закладів охорони здоров'я.

Особливо цікавим також є наголошування респондентами на значній питомій вазі (25 %) окремої групи «інших», чітко не визначених перешкод у доступності до медичних послуг.

Таким чином, аналіз опитування дозволив з'ясувати думку респондентів щодо основних причин, проблем і перешкод доступності медичних послуг для населення, серед яких виокремлено декілька, загалом одинадцять, груп таких проблем.

Важливим елементом маркетингової оцінки підтримання доступності до медичних послуг в умовах воєнного стану в Україні є аналіз рівня доступу для населення із хронічними захворюваннями залежно від цивільно-правового статусу особи – внутрішньопереміщених осіб та тих, що залишилася у рідних громадах упродовж 2022–2024 рр. (таблиця 3).

В умовах воєнного стану в Україні багато мешканців виїхали із прифронтових територій на контрольовані державою території, де у відносно спокійних умовах змогли задовільнити базові потреби у медичній допомозі, а водночас стикалися із різноманітними проблемами, які виникали у процесі вирішення багатьох питань, пов'язаних з отриманням медичних послуг.

Однією з базових потреб для мешканців з хронічними захворюваннями є потреба вчасного одержання якісних медичних послуг. Проаналізуємо рівень доступності медичних послуг для пацієнтів з хронічними захворюваннями послідовно для двох груп – внутрішньопереміщених осіб (ВПО) та тих людей, які залишилися у рідних громадах.

Таблиця 3. Доступ до медичної допомоги з приводу хронічних захворювань залежно від статусу переміщеної особи

Тип послуги		Отримання медичних послуг при хронічних захворюваннях			
		Зверталися за медичною допомогою	Стикалися з принаймні однією проблемою при отриманні доступу	Були випадки, коли респонденти не змогли отримати необхідні послуги	Не отримали необхідних медичних послуг
ВПО	Вересень 2022 р.	49	х	х	11
	Грудень 2022 р.	42	80	14	7
	Квітень 2023 р.	41	79	11	7
	Жовтень 2023 р.	38	78	27	12
	Квітень 2024 р.	45	73	7	5
Люди, що залишилися у рідних громадах	Вересень 2022 р.	53	х	х	10
	Грудень 2022 р.	44	74	10	5
	Квітень 2023 р.	43	67	8	6
	Жовтень 2023 р.	45	68	10	6
	Квітень 2024 р.	45	70	10	5

Джерело: [13].

Другим важливим показником аналізу рівня доступності до медичних послуг стало відзначення респондентами принаймні однієї проблеми, що ускладнювала доступ до відповідної медичної послуги. Так, серед внутрішньопереміщених осіб хоча би з однією проблемою у доступності до медчиних послуг стикалися в грудні 2022 р. 80 % респондентів, відтак спостерігається поступове зменшення цього показника до 79 % квітні 2023 р., 78 % у жовтні 2023 р. і 73 % у квітні 2024 р. Значно менше стикалися із проблемою доступу до медичних послуг та частина людей, які залишилися у рідних громадах, зокрема, 74 % у грудні 2022 р., 67 % у квітні 2023 р., 68 % у грудні 2023 р., 70 % у квітні 2024 р.

Третім чинником рівня доступності медичних послуг є окремі випадки, коли пацієнти із хронічними захворюваннями, не змогли отримати необхідних медичних послуг. Так, серед мешканців України, які мали статус внутрішньо переміщених осіб під час війни, взагалі не змогли отримати медичні послуги у грудні 2022 р. – 14 % респондентів, у квітні 2023 р. – 11 %, а у жовтні 2023 р. частка таких осіб значно зросла майже до третини (27 %), а відтак у квітні 2024 р. різко знизилась до 7 %. Тим часом десята частина серед людей, які залишилися у рідних громадах, не змогли отримати необхідні медичні послуги в закладах охорони здоров'я від грудня 2022 р. до квітня 2024 р.

Критично важливим четвертим показником рівня доступності медичних послуг є ситуації, коли пацієнти з хронічними захворюваннями взагалі не могли отримати необхідних медичних послуг. Так, серед внутрішньопереміщених осіб, за даними опитувань, взагалі не змогли отримати необхідних медичних послуг у вересні 2022 р. 11 % респондентів, згодом ситуація дещо покращилася, і їх частка становила у грудні 2022 р. та квітні 2023 р. тільки 7 %, відтак різко зросла до 12 % у жовтні 2023 р., а потім ситуація знову суттєво покращилась, коли у квітні 2024 р. цей показник сягнув тільки 5 %. Щодо населення, яке залишилося у рідних громадах, то ситуація відповідно у них була дещо краща у порівнянні з внутрішньо переміщеними особами. Серед цієї категорії пацієнтів із хронічними захворюваннями лише десята частина не змогла отримати медичні послуги у вересні 2022 р. Позитивною тенденцією є те, що від грудня 2022 р. до квітня 2024 р. спостерігається низька частка тих, які взагалі не отримали медичних послуг, яка коливалася на рівні 5-6 %.

Відтак, отже, можемо констатувати, що, незважаючи на те, що тільки в перші місяці війни 2022 р., коли населення змушене було переїжджати через воєнні дії у відносно

безпечні тилові регіони в країні, сформувалася ситуація, коли не могли отримати медичних послуг передусім пацієнти з тієї категорії мешканців, які залишилися проживати у рідних домівках, а через певний проміжок часу ця проблема уже стала не актуальна для багатьох. Відповідно серед внутрішньо переміщених осіб не простежувалося чіткої тенденції щодо тих осіб, які не змогли отримати медичні послуги, а навпаки, відбувалися коливання від грудня 2022 року до квітня 2024 року.

Висновки та перспективи дальших досліджень

Проведений аналіз маркетингових аспектів підтримання доступності медичних послуг в системі охорони здоров'я у період повномасштабної війни росії проти України дозволяє дійти до наступних висновків:

- в умовах повномасштабної війни існує загальна проблема доступу населення до медичних послуг, що підтверджується результатами опитувань за період вересня 2022 – квітня 2024 рр.;
- у системі підтримки доступності медичних послуг, зважаючи на результати опитувань, можна виокремити декілька основних проблем і перешкод у забезпеченні доступності медичних послуг для різних категорій населення, зокрема пацієнтів із хронічними захворюваннями, а також за різним статусом, особливо внутрішньопереміщених осіб і тих, що залишилися у рідних громадах;
- одним із практичних кроків для комплексного вирішення проблеми доступності медичних послуг для населення має бути формування на урядовому рівні комплексної стратегії підтримки доступу до різноманітних медичних послуг, особливо для населення в умовах повномасштабної війни.

На нашу думку, урахування всіх проблем і перешкод, які є бар'єрами для отримання населенням необхідних медичних послуг, стане сприятливим фактором у розробці стратегії забезпечення доступності медичних послуг для населення та розвитку системи охорони здоров'я в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Schwarz T., Schmidt A. E., Bobek J., Ladurner J. Barriers to accessing health care for people with chronic conditions: a qualitative interview study. *BMC health services research*. 2022. Vol. 22, № 1. P. 1037. DOI: https://doi.org/10.1186/s12913-022-08426-z.
2. Song H. J., Dennis S., Levesque J. F., Harris M. F. What matters to people with chronic conditions when accessing care in Australian general practice? A qualitative study of patient, carer, and provider perspectives. *BMC family practice*. 2019. Vol. 20, № 1. P. 79. DOI: https://doi.org/10.1186/s12875-019-0973-0.
3. Holman H. R. The Relation of the Chronic Disease Epidemic to the Health Care Crisis. *ACR open rheumatology*. 2020. Vol. 2, № 3. P. 167–173. DOI: https://doi.org/10.1002/acr2.11114.
4. Модернізація менеджменту та публічного управління в системі охорони здоров'я: колективна монографія / за наук. ред. М. М. Шкільняка, Т. Л. Желюк. Тернопіль: Крок, 2020. 560 с.
5. Судук О. Ю., Семенюк А. П. Трансформація медичних послуг в Україні в умовах військових дій. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2024. Вип. 2 (106). С. 225-235. DOI: https://doi.org/10.31713/ve2202421.
6. Максимович М. І., Литвин Н. А. Актуальні проблеми доступу до медицини під час воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/80.

7. Запорожан Л. П., Феш М. С., Теренда Н. О., Литвинова О. Н., Юріїв К. Є. Оптимізація медичного обслуговування за допомогою цифрового маркетингу. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2024. Вип. 3. С. 83–88. DOI: http://doi.org/10.11603/1681-2786.2024.3.14953.

8. Запорожан Л. П., Феш М. С., Литвинова О. Н. Особливості застосування інструментів маркетингу в системі охорони здоров'я України. *Світ наукових досліджень: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції*. 2024. Вип. 13. URL: http://www.economy-confer.com.ua/full-article/4010/.

9. Литвинова О. Н., Теренда Н. О., Запорожан Л. П., Феш М. С. Системний підхід до аналізу реформування системи охорони здоров'я в україні: нормативні гарантії та проблеми. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2023. Вип. 4. С. 62–69. DOI: https://doi.org/10.11603/1681-2786.2022.4.13684.

10. Відновлення медичної системи після наслідків війни коштуватиме щонайменше 14,6 млрд євро. *Урядовий портал*. 30.09.2022. URL: https://www.kmu.gov.ua/news/vidnovlennia-medychnoi-systemy-pislia-naslidkiv-viiny-koshtuvatyme-shchonaimenshe-146-mlrd-ievro.

11. НСЗУ досі не готова до війни. Чому страждають і лікарі, і пацієнти? *ZN.UA*. 29.09.2022. URL: https://zn.ua/ukr/HEALTH/nszu-dosi-ne-hotova-do-vijni-chomu-strazhdajut-i-likari-i-patsijenti.html.

12. Деякі питання надання первинної медичної допомоги в умовах воєнного стану: Наказ Міністерства охорони здоров'я від 17.03.2022 р. № 496. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0496282-22#Text.

13. Оцінювання потреб дорослого населення України у сфері охорони здоров'я: звіт за результатами опитування (квітень 2024 р.). Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ, 2024. URL: https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/379611/WHO-EURO-2024-6904-46670-75559-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

REFERENCES

1. Schwarz, T., Schmidt, A. E., Bobek, J., & Ladurner, J. (2022). Barriers to accessing health care for people with chronic conditions: a qualitative interview study. *BMC health services research*, 22(1), 1037. https://doi.org/10.1186/s12913-022-08426-z.

2. Song, H. J., Dennis, S., Levesque, J. F., & Harris, M. F. (2019). What matters to people with chronic conditions when accessing care in Australian general practice? A qualitative study of patient, carer, and provider perspectives. *BMC family practice*, 20(1), 79. https://doi.org/10.1186/s12875-019-0973-0.

3. Holman H. R. (2020). The Relation of the Chronic Disease Epidemic to the Health Care Crisis. *ACR open rheumatology*, 2(3), 167–173. https://doi.org/10.1002/acr2.11114.

4. Shkilniak, M. M., Zheliuk, T. L. (scientific editor). (2020). Modernization of management and public administration in the healthcare system: a collective monograph. Ternopil: Krok.

5. Suduk, O. Yu., Semeniuk, A. P. (2024). Transformation of medical services in Ukraine in the context of military operations. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia*, 2 (106), 225-235. https://doi.org/10.31713/ve2202421.

6. Maksymovych, M. I., Lytvyn, N. A. (2022). Current issues of access to medicine during martial law. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 9. https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/80.

7. Zaporozhan, L. P., Fesh, M. S., Terenda, N. O., Lytvynova, O. N., Yuriiv, K. Ye. (2024). Optimizing healthcare through digital marketing. *Visnyk sotsialnoi hihiieny ta orhanizatsii okhorony zdorovia Ukrainy*, 3, 83–88. http://doi.org/10.11603/1681-2786.2024.3.14953.

8. Zaporozhan, L. P., Fesh, M. S., Lytvynova, O. N. (2024). Peculiarities of using marketing tools in the healthcare system of Ukraine. *Svit naukovykh doslidzhen: materialy Mizhnarodnoi multydystsyplinarnoi naukovoi internet-konferentsii*, 13. http://www.economy-confer.com.ua/full-article/4010/.

9. Lytvynova, O. N., Terenda, N. O., Zaporozhan, L. P., Fesh, M. S. (2023). A systemic approach to the analysis of healthcare reform in Ukraine: regulatory guarantees and problems. *Visnyk sotsialnoi hihiieny ta orhanizatsii okhorony zdorovia Ukrainy*, 4, 62–69. https://doi.org/10.11603/1681-2786.2022.4.13684.

10. Restoring the healthcare system after the consequences of the war will cost at least 14.6 billion euros. (30.09.2022). *Uriadovyi portal*. https://www.kmu.gov.ua/news/vidnovlennia-medychnoi-systemy-pislia-naslidkiv-viiny-koshtuvatyme-shchonaimenshe-146-mlrd-ievro.

11. The National Health Service is still not ready for war. Why both doctors and patients are suffering? (29.09.2022). *ZN.UA*. https://zn.ua/ukr/HEALTH/nszu-dosi-ne-hotova-do-vijni-chomu-strazhdajut-i-likari-i-patsijenti.html.

12. Some issues of providing primary medical care under martial law: Order of the Ministry of Health dated March 17, 2022 No. 496. https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0496282-22#Text.

13. Assessing the health needs of the adult population of Ukraine: survey report (April 2024). Copenhagen: WHO Regional Office for Europe. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/379611/WHO-EURO-2024-6904-46670-75559-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Valentyna Stadnyk, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Management and Administration, Khmelnytskyi National University, Ukraine

Marketing aspects of maintaining accessibility of medical services in Ukraine in war conditions

Abstract

Introduction. An important component of an effective health care system both in Ukraine and in the world is timely access of the population to medical services, especially for patients with chronic diseases. In the conditions of a full-scale war between Russia and Ukraine, this problem is gaining significant relevance.

Purpose and objectives of the article. The purpose of the article is to analyse the population's access to medical services in the health care system in Ukraine in the conditions of a full-scale war between Russia and Ukraine.

Method (methodology). An interdisciplinary approach was applied, which includes system analysis, content analysis of scientific sources, empirical modelling and comparative analysis.

Results. The article analyses the general dynamics of the population's access to medical care in the presence of chronic diseases in patients in 2022–2024, characterizes the main problems and obstacles to access to medical services for the population with chronic diseases in 2023, analyses access to medical care for chronic diseases depending on the status of the displaced person (with their differentiation into internally displaced persons and those who remained in their native communities) in 2022–2024.

Keywords: marketing; medical services; accessibility of medical services; healthcare system; chronic diseases; population's request for medical services.

Cite as: Stadnyk, V. (2025). Marketing aspects of maintaining accessibility of medical services in Ukraine in war conditions. *Economic analysis,* 35 (1), 637-644. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.01.637